

Mroczkowski, Ireneusz

XXXII tom "Studiów Płockich"

Studia Płockie 32, 13-15

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

XXXII TOM „STUDIÓW PŁOCKICH”

Piąta rocznica pasterzowania ks. bpa prof. dr. hab. Stanisława Wielgusa w diecezji płockiej przypada w piątą rocznicę beatyfikacji naszych biskupów męczenników: abpa A. J. Nowowiejskiego i bpa L. Wetmańskiego. Przypominając w niniejszym tomie „Studiów Płockich” te rocznice, uświadamiamy sobie nie tylko przenikanie idei i czynów, ale odkrywamy zdumiewającą logikę planów Bożych, realizowanych przez Pasterzy Kościoła.

Błogosławiony abp A. J. Nowowiejski z pewnością cieszy się, kiedy widzi, że w pierwszych latach XXI w. w płockiej diecezji rozwija się kult miłosierdzia Bożego, powstają kolejne hospicja, konsekruje się kościoły, powstaje Metanoia, młodzi ludzie przychodzą do Seminarium, a prezbiterium umiłowanej przez Niego katedry dostosowuje się do współczesnych potrzeb liturgii posoborowej.

Ten twórczy związek przeszłości z terażniejszością, praktyki z teorią odbija się w treści artykułów XXXII tomu „Studiów Płockich”. Na początku zamieszczamy refleksję nad najważniejszymi tematami nauczania Biskupa Płockiego w mijającym pięcioleciu (Ks. K. Dziadak, *W nurcie nauczania Biskupa Płockiego Stanisława Wielgusa (1999-2004)*). Jeśli kiedyś ktoś zestawi te tematy z nauczaniem błogosławionego A. J. Nowowiejskiego sprzed prawie stu lat, dostrzeże nie tylko paralele treściowe, ale przede wszystkim otwartość na znaki czasu i troskę o sprostanie wyzwaniom czasu.

Symbolicznym znakiem pasterskiej troski jest płocka bazylika katedralna, z którą w sposób szczególny związani są Biskupi. Niezwykle ciekawe spotkanie Pasterzy Płockiego Kościoła przy odbudowie i przebudowie płockiej bazyliki katedralnej opisuje ks. D. Brzeziński (*Matka kościołów Mazowsza. Przebudowa prezbiterium kościoła katedralnego w Płocku w 100-lecie rekonstrukcji katedry «1903-2003»*). Co prawda przed stu laty ks. Nowowiejski nie był jeszcze biskupem, ale to on w imieniu ówczesnej kapituły organizował wielką przebudowę bazyliki.

Nie mniej ważnym od przebudowy jest interpretacja Słowa Bożego w zmieniającym się czasie. Korzystając z impulsów nauczania Biskupa Płockiego, autorzy obecnego tomu „Studiów Płockich” realizują ją na poziomie teologicznym, filozoficznym, psychologiczno-socjologicznym oraz historycznym. W dziale teologicznym ks. W. Turek przygląda się idei przebóstwienia człowieka w dwudziestowiecznej literaturze pod kątem jej odniesień patrystycznych (*Idea przebóstwienia człowieka we współczesnych opracowaniach patrystycznych*).

Następny autor rozwija tematykę podejmowaną z powodzeniem w poprzednich tomach „Studiów Płockich”. Ks. L. Misiarczyk – po omówieniu w poprzednich tomach smutku, gniewu, próżności i pychy w myśli Ewagriusza z Pontu – tym razem zajmuje się acedią, dostrzegając w niej współczesne cechy depresji (*Acedia według Ewagriusza z Pontu*).

W części filozoficznej „Studiów Płockich” prezentujemy artykuły, które podejmuje problemy obecne w nauczaniu Biskupa Płockiego. Jest on bowiem nie tylko znakomitym znawcą filozofii klasycznej, ale czujnym krytykiem współczesnych sposobów myślenia. Przedstawiamy więc szkic na temat metafizycznego pojmowania piękna (R. Muszyńska, *Przejawy istnienia bytu. Transcendentalna własność piękna*) oraz ciekawą modyfikację słynnego zakładu Pascala, dokonaną przez L. Kołakowskiego (Ks. T. Rutowski, *Zakład Pascala i jego modyfikacja przez L. Kołakowskiego w czasach kryzysu prawdy*).

Ów kryzys prawdy stanowi w istocie najważniejsze wyzwanie dla współczesności. Pokazuje to ks. I. Mroczkowski w odniesieniu do liberalizmu (*Moralne wyzwania liberalizmu*) oraz ks. A. Kobyliński, przypominający Heideggerowską krytykę nowożytności (*Martina Heideggera krytyka nowożytności*). Autorzy obu artykułów analizują nie tylko przyczyny kryzysu, ale usiłują także wskazać na wyzwania dla myśli i praktyki chrześcijańskiej.

W części psychologiczno-społecznej przedstawiamy konkretny przejaw kryzysu współczesności – bezrobocie. M. Wyrostkiewicz patrzy na bezrobocie jako na zło wyrządzane osobie i konkretnym członkom społeczeństwa (*Bezrobocie jako czynnik dezintegrujący osobę i jej środowisko*).

Powstaje pytanie, jak ludzie religijni radzą sobie z tymi trudnościami? Odpowiada na nie ks. R. Jaworski (*Sposoby radzenia sobie z trudnościami u osób o różnym typie religijności*). Jego badania potwierdzają, że decydujący jest rodzaj religijności. Osoby z religijnością personalną bardziej elastycznie operują różnymi sposobami działania, częściej korzystają ze wsparcia społecznego, są aktywniejsze i bardziej twórcze w rozwiązywaniu problemów.

W części historycznej „Studiów Płockich” skupiamy uwagę czytelników na dziejach Mazowsza i diecezji płockiej. Ks. W. Góralski przedstawia rolę kapituły katedralnej w Płocku (*Wkład kapituły katedralnej w Płocku w rozwój kultury umysłowej miasta do XVI wieku*). Stanowiąc senat biskupa płockiego, Kapituła nie tylko uświetniała kult liturgiczny w świątyni katedralnej, ale przez całe stulecia pozostawała jedną z najbardziej znaczących instytucji w życiu miasta i Mazowsza.

Inny aspekt oddziaływania myśli Kościoła na Mazowszu – tym razem na myśl endecką – przedstawia A. Dwojnych (*Kościół i katolicyzm w ideach Narodowej Demokracji przed 1919 rokiem. Analiza porównawcza myśli politycznej endeckiej elity i działaczy Mazowsza Płockiego*). Artykuł powinni przeczytać wszyscy, którzy dzisiaj interesują się związkami Kościoła i określonych opcji politycznych.

Piórem ks. M. Grzybowskiemu przypominamy dzieje obozu hitlerowskiego w Działdowie (*Obóz hitlerowski w Działdowie w latach 1939-1945*). Garść informacji o miejscu męczeństwa naszych biskupów przyda się szczególnie tym, którzy

– już wkrótce – będą mogli zwiedzać dawny obóz i pomodlić się w kaplicy, do której wyposażenia przyczynili się księża naszej diecezji. Część historyczną „Studiów Płockich” zamyka opracowanie dwóch dokumentów znajdujących się w Archiwum Diecezjalnym w Płocku. Ks. W. Graczyk omawia akta wizytacji parafii Trzepowo z 1598 r. (*Parafia Trzepowo w świetle wizytacji z przelomu XVIII i XIX wieku*) a ks. D. Majewski opis wizytacyjny Seminarium Pultuskiego z 26 kwietnia 1864 r. (*Lustracja Seminarium Duchownego w Pultusku w roku 1864*).

W ostatniej części – sprawozdania i recenzje – dokumentujemy doroczne sympozjum Koła Naukowego Alumnów Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku (Ks. A. Kobyliński, *Sprawozdanie z sympozjum nt. Tajemnica życia. Bioetyka wobec przejawów «kultury śmierci». Płock 13-15 listopada 2003 r.*) oraz publikacje księży profesorów naszego Seminarium z lat 1999 – 2003. Ta ostatnia pozycja jest kontynuacją analogicznych publikacji z poprzednich tomów i stanowi doskonałą wizytówkę aktywności naukowej księży profesorów związanych z naszym Seminarium. Jesteśmy zaszczyceni, że możemy zamieścić także spis publikacji ks. bpa prof. S. Wielgusa. Warto przeczytać też recenzje zamieszczone w niniejszym tomie. Omawia się tu prace naszych profesorów (ks. M. M. Grzybowski, ks. J. Mariański) oraz wskazuje na wybitne publikacje – polskie i zagraniczne – z dogmatyki, bioetyki i socjologii.

Ks. Ireneusz Mroczkowski